

Op Bedevaart

Het is een stralende zomerdag, zondag 12 juni 1608. Jan de Wit en zijn vrouw Geertje besluiten om een bedevaart te gaan maken naar dorp Wormer. Jan voelt zich bedreigd in zijn broodwinning. Hij is schipper op de aalvaart en woont aan de Weerwal. Van hier uit vaart hij regelmatig uit over de Weer, het Beemstermeer en de Zuiderzee richting Londen, om daar aal af te leveren, die op de Purmerendse visbank is gekocht. Een goede kwaliteit aal, die in het Beemstermeer is gevangen en een goede prijs opbrengt.

Rijke Amsterdamse kooplieden hebben het plan bedacht om het Beemstermeer droog te maken. Jan is aanhanger van de Roomse Kerk, die in Purmerend sinds de Alteratie van 1572 verboden is. Sint Nicolaas is de patroon voor de schippers, maar de verering en aanroeping daarvan is eveneens verboden. En dat betekent ook voor de omliggende plaatsen als Edam, Monnickendam en Amsterdam, net als Purmerend ook Sint Nicolaas steden, hetzelfde.

Een andere heilige in deze kerk is Sint Odulphus, ook patroon voor de schippers. De kerk in Wormer is toegewijd aan deze heilige. Het jaarlijkse patroonsfeest wordt gevierd op 12 juni. Vandaar dat Jan deze zondag naar Wormer ter kerke wil, om daarna de Odulphusprocessie mee te lopen, die daar oogluikend wordt toegestaan. Daarom is hij deze zondagmorgen vroeg opgestaan, om samen met zijn vrouw Geertje naar Wormer te lopen.

Neckerpoort

Eerst de stad uit door de Neckerpoort dan langs Neck waar de ruïne van de kerk nog overeind stond.

Dan via een landengte tussen het Wormermeer en het Beemstermeer verder door naar

Jisp, waar de kerk was meegegaan met de reformatie.

Na zo'n anderhalf uur lopen, waren zij bij de Sint Odulphuskerk in Wormer aangekomen, net op tijd voor de Hoogmis. Wormer was een kleine gemeenschap, tussen de vele wateren verscholen, waar het katholieke geloof stilletjes werd beleden. Na de hoogmis werd een bidtocht gelopen en het beeld van Sint Odulphus werd megedragen vanaf de kerk naar het Weiver, waar de wateren en de schippers werden gezegend, waarna de terugtocht werd aanvaard. Tijdens deze bedetocht bad Jan, vroom als hij was, voor zijn toekomst op het Beemstermeer. Na afloop werd nog wat gegeten en gedronken, want er was rond 12 juni nog wat kermisvermaak in Wormer. Daarna werd de terugtocht gemaakt naar Purmerend. Maar deze bidtocht heeft Jan niet mogen baten, want een jaar daarna begon men met de bedijking van het Beemstermeer.

Toen de dijk rondom het meer gesloten was en rondom 48 molens waren gebouwd, begon het uitmalen. Toen her en der de bodem in het zicht kwam, brak bij Spijkerboor plotseling de dijk door en liep het meer weer vol water. Na het herstel, begon een nieuwe poging, welke tegen de winter van 1612 voltooid werd.

De Beemster was land geworden. De aal die in het Purmermeer werd gevangen, was minder van kwaliteit dan de Beemster aal. Jan ziet de aalvaart naar Londen achteruit gaan en moet er zelfs mee stoppen. Maar dan komt er een nieuwe activiteit. Langzamerhand worden op de nieuwe gronden in de Beemster tal van gewassen geteeld, die naar de markten moeten worden verscheept. De visbun werd uit het schip verwijderd en de botter werd een vrachtscheepje waarmee Jan de Wit land- en tuinbouw producten kon vervoeren. Heeft Sint Odulphus hem dan toch geholpen?

